

C 5717

Rändaw üljõpilane.
Hans Sacns.

R. 888.

Riikliku Vanemuise teatri
Arhiivkogu
№ 477.

Vanemuise
näitelawa
✚ TARTUS. ✚

Vanemuise
näitelawa
✚ TARTUS. ✚

16.
Lõunapoolne

C 5717

Rändaw üliõpilane
paradisis.

Nali ühes raatuses.

Hans Sachs'i järel

Tõlkinud K. A. Hindrey.

„Vanemuise” näitelawa.
Märts 1911.

• Osolised:

Randavüliõpilane

Talunees.

Talunaene.

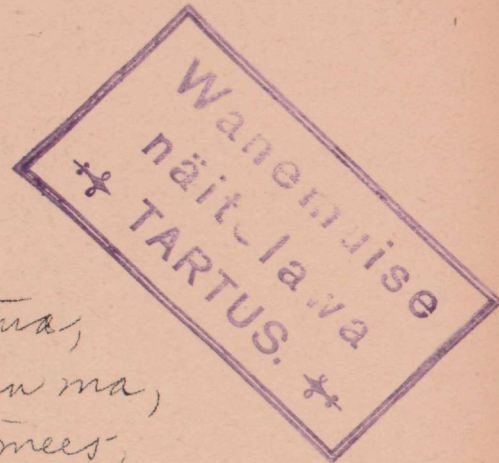
1. etendus.Talunaene (astub üles).

Ah, ikka pean õhkama,
 Kui läinud aegu mõten ma,
 Kus elas alles endine mees,
 Kes praegusist nii kaugel es.
 Ah ja küll oli armas ta
 ja hää ja raga, helde ka!
 Mu rõõmustuju taga suri,
 Mu nüüdne mees on õige kuri -
 Jäab teisest igas asjas maha,
 Ja muud ei ikka ta kui raha,
 Hoiab ja kaabib küüntega kasu,
 Eks see siis ikka hinge pääl lasu!
 Oh Issand, hoi mu endist meest,
 Küll teaksin nii mõndagi tema eest,
 Kui ainult saaksin. Oh Issand sa,
 Hoi ta hingest armuga!

2. etendus.Rändaw üliõpilane Talunaene.Ränd. üliõj. (astub aiarärawast sisse).

Ah prouakene, kas-tohin

ma!

Teilt väikest ^{4.} andi poluda,
Nii mõndagi kunsti ma õppisin,
Niid tarkadest raamatuid noppisin
Käisin Venuse mäes ja mujal ka,
Olen kaugele tulnud rändaja;
Olen kõik maad juba läbi käinud
Ja nii ilmatu palju näinud,
Ja väsinud olen praegu Parisi
teest,

Kus-olin alles kolme päeva eest.
Palunaene. Mis, armas härra, ütlete,
Et paradisis-käisite?

Sis-voite mull' ütelda wistist ka,
Kas saite sääl pokku mu mehega?
Ja suri umbes aasta eest.

Ütelge, härra, kas näite mu meest?
Ränd. üliõpil. Hingesid oli sääl hulganä-
gama kandis siis seljas-ta,
Mis-moodu rüdes-te mees on käi-
nud,

Wõib olla, et olen teda näinud.
Palunaene. Seda wõin kohe teil' ütelda.
Uht laia koabut kandis-ta,
Ja häme seljas, just mis-ta ei
olnud.

Õh mis ja teid, kui paremat
polnud;

Kõnda mu mees siis hauda kanti,
kinult see särk talle selga pandi,
Mida ma, hõibi küll, ütlen pean!

Ränd. üliõpil. Oh armas proua, nüüd ma tean!

Püksota, kumeta - nukast nukka
Ütata, jala ei saabast ei surka,
Just nagu mulla põue ta maeti,
Lärgis, millega teda koeti,
Ja wana last kunnid kaabu peas;
Teiste prossivate hingedes seas
Küll on ta vilets ja armetu sääl,
Sest krossigi pole tal hinge pääl,
Peab elama armuandidest,

Mis saab ta teiste hingede rõest;
Päris hale on, et silmi tuleb wesi!

Talundane (nuttes). Oh wõene mees, wõi nü
kõib su kosi,

Küll on mul sellest hale meel!

Oh, ütlege, kas lähete veel

Õh, armas häwra, tagasi sinna?

Ränd. üliõp. Ja, homme tahan tagasi minna,
Õh, kas nõdalt, siis saab sibile.

Talunaene. Kas võtate kaasa mu mehele
Paradisi, mis teile annan?

Ränd üliõpil. Oh, küllap' ma selle ära kannan,

Kuid olge viis, mul oega vähe.

Talunaene. Jajoh, eks silmapilks ma
lähe,

Ma ruttan kõvku parema!

3. etendus.

Rändar üliõpilane (üksi).

Noh, see on tark! Kui tuleks ta
jariidid tooks ja tublist raha,
Pöga ma rõõkem siis ei taha;

Ma pistaksin enne minema,

Kui peremes juhtub tulema!

See nuija viimaks asja ajaks,

Et surmuneen ma järeandajaks.

4. etendus.

Rändar üliõpilane ja Talunaene.

Talunaene (toob panna). Nüüd, härra,

ruttu teile tõtre

Karsteistku kullatükki võtke

Kad olid peidus-sõmiku sees,
Ja nüüd neid saagu minu mees.
Ja sin see paur, see rõtke ka,
Lõial sees on püksid kinega
Ja praegu värskelt pestud särk
Ja veel kõik tarwiline wärk:
Uks-wõõ ja soiapad, tubakakott,
Ja ütlege, et ta kui kirikurott
Lõial elaks, seda ma enam ei luba!
Kui tulewad ajad, küll aitan juba.
Nüüd, härra, asuge wõrgasti teele,
Te teete mul päris röömsaks meele,
Kui ta kõik saab warsti kätte, -
Oli ikka wä praegusest ette!

Ränd. üliõpil. (rõtab pauna). Oh, kuidas see
teda röömustab,

Kui pühapäewadel ta saab
Nüüd teistega ka topsi tõsta
Ja endale seda ja mõnda osta!

Talunaene. Kas jääte sinna, härra, kauaks?

Kundas-ehk rästus siia jõuaks?

Ränd. üliõp. Nii ruttu küll ei tulema,
Sest tee on kauge, raske ka.

Talunaene. Oh Jumal, siis on lugu paha,

Süis lõpeb seni otsa raha,
Süis on mu vanu, armas mees
Ju varsti jälle häda sees!
Wõtke need krossid ju ütelye,
Et kui me rehte peksime,
Et süis ma salaja - muidu on

kõra -
Peidan jälle midagi sönnikus
ära.

Se taales võtke waeua est
Ja südamest terwitage mu
meest!

Ränd. üliõpil. Jumal teid õnnistab, elage
hästi,
Toimetan kõike, nagu mind
kästi!

(Läheb läbi aiawärava wälja)

5. stendus.

Talupoene (üksi).

(Laulab.) Oh talutüttere,
Sa wõta vastu,
Kui tahab armuke
Su tuppasta!

Kui tahab poisuta,
är' lase oota,
Kui ainult pulmades ka
on warsti loota.

6. stendus.

Talunaene. Talumees (tuleb põh-
poolt teed).

Talumees. Noh, wananime, nii lõbus ja —
wõiks mul ka põhjust ütelda.

Talunaene. Ah, armas mees, kui kuulda
sõnad,
Siis sina kaasa röönnustad.

Talumees. Mis tähtsat siis on sündinud?

Talunaene. Ma inimesid ei uskunud:

Kuid praegu tuli juba mees,
Tal paradisi kõi on ees,
On hiljuti saäl alles käinud
ja minu endist meest saäl näi-
nud,

Kes wiletsalt saäl elawat
ja sargiwäl wäl saäl kondiwat
ja rahata ja kumeta
ja päris ilma püksata;
Me oleme teda ju nõnda matnud,

Si ole teda ka^{10.} paremalt kotnud.
Palumees (naerdes). Eks sa siis midagi
saata toha?

Palunaene. Saatsingi juba penikest raha
ja ühe särki ja saapad ka
ja kuu ühes püksitega
ja tubakakoti ja noa veel, -
See kõik on paradisi teel!

Palumees. Noh, see on kena, mis sa teinud!
Kuhu see mees siis õige on läinud?
Kas ta kaugel võib juba olla?

Palunaene. Ah, waevalt külast jõudis ta
välja,
Ja reisisell on, ümber kaela
Kannab ta ühte kollost poela,
Ja nüüd on tal ka poun veel
seljas.

Palumees. Noh, nüüd on ikka walge wäl-
jas!
Mis andsid sa nii wähe raha,
Sellega leppida küll ta ei toha;
Las märkale sadul selga panna,
Eks ta mind rutte järele kon-
na,

1 Ma kimmē puldükni wiin
järele!
Palunaene: Oh Jumal sull' taruqubeldeste -
Kä minä jeda i unusta!
Kui sured sina, siis saadan ma
Sull' kõik mu wara järele!

Palunaene: Ah jätta, ära lobise -
Poiss toguette mul hobune,
Et jõuaksin järele wõõrale,
õnne kui soo juurde jõuab ta,
ja siis teda kurot ka kätte i
saa!

Palunaene: Ma lähem, sina aja too
raha!

(Lähem paremale poole ära.)

7. etendus.

Palumees [unsi].

Ära sa kardä, et anda i taha!

Täewane Jumal, oh minä waene,

Wasta nüüd alles, missugune
waene!

En nusiugust leia sa ilma pääl!

Nüüd saadab see saadana norwise
saäl

Paraku ^{12.} surinud mehele
Koha ja riideid järele!
Rändar sell on kavalalt
Mu wara wälja petnud talt.
Ratsutan järele, wotan ta maha,
Lõhun tal kõsti kummaks naha
Ja toon kõik tagasi, ma tal
ei jätta,
Ega ta teinekord enam ei peta!
Kõõrun siis naisele nina alla,
Kõnda, et silmad tal lähewad
walla,
Et ta kord näeks, kui hirmus ta
rumal!

Küll on ka kõda, oh piha jumal,
Iikka ja iikka nüüd kahetsen ma,
Et teba ei jätnud ma wõtmata.

Palunäene [hüüab wäljast].

Nüüd kõhku tee, nüüd hobu ees!

Ja jumal koosa, armas mees!

Palunäene wõtab jämeda kepi ja lähewad poole
roole ära. Kõhe pärast seda nähtakse
teda tagasiinal hobuse seljas mööda
ratsutawat.

8. etendus.

Rändar üliõpilane (tuleb tursi aja
järel paremalt poolt).

Mul tuli meelde teil, et wiiin.
On parem kui mujal kortsis siin.
Mis-pean ma jooksuma kuumas
käes,

Kui jaha kortsituba es?
Mul oli õnne küllalt täna
ja saak on päris hästi kena,
Nii elan nüüd üle talwema.
Peaks naise palju veel olema,
Iles paradisi saadavad mind!

(Waatab par. poole.)

Oh wõtku päris pergel sind!
Läält kangelt ajab talumees
Nüüd koju, hobu wabu gees.
Kui see mind leiab, wõtab ta
Kõik, mis ma saanud, korraga.
Ma pauna rutu ära peidan,
Ta sia puhma taha heidan,
Läält üle robasoo wiib tee
ja hästi kitsakene see,

ki kõrwiga ta üle saa.
Mis teeb ta nüüd? Nüüd köidab ta
Hobuse kinni ja joorseb ja
hüüab

ja mind kätte saada püüab!
Hollanelint, see teeks mulle paha -
{peidab lindi ära}

Nüüd jõidis ta juba uia taha,
Linn keipi nable toetan ma,
Teen, nagu peaks kedagi ootama.

9. stendus.

Talumes. Rändaw üliõpilane.
Talumes (tormab pahjalt läbi värä-
ra sisse).

Hei pagan, kätte saan ma sind!
Ränd. üliõpil. Kas otsite, armas härra,
mind?

Talumes. Üht rändawat selli otsin ma.
Ränd. üliõpil. Noh, härra, neid palju
koib leiduda.

Ma tulen praegu säält seda
rada -

Ei saanudgi ^{13.} õigesti teretada,
Nii ruttu jooksis-must mööda

üks mees,

Kel sinine kuub oli paunasees.

Talumes. See võrukael, seda ju otsin ma,
Kas kollane pael tal kaelas on
ka?

Ränd. üliõp. Jah justament! ja kõrtsi sinna
oli tal õige rutu wist minna;
Wist on sellel mehel veel hästi
raha,

üks ta ka natuke märjusest taha.

Talumes. Noh, raharaiskamise ma
Tält taon wälja hoolega,
Kuid seni, armas külames;
Pidage hobu mul silmades,
Lest üle soo ei pääse ta.

Ma seni jooksen rutuga
Ja tahan kelmile näisata,
Kuis tuleb raha raisata!

Ränd. üliõpil. Mu pärast pole ruttu waja,
Ma ootan siin, kas tunni aja,
Ja walwan, et ei warastaks
mõra

Wümatä Keeji teine ära.
Palumes. Ole siis südamest terve sa,
Ka jootraba sull' amman ma!
{ Poh. poole ära. }

10. etendus.
Rändaw üliõpilane (hoiakab talke
järel).

Nüüd jookse pääle, sinu mära,
See kulub mulle üsna ära!
Mull' naenerüideid kätte kannab
Ja mees mull' kõrwi juude annab,
Pä teab, et ma ei armasta
Nii palju jala kõndida.
Oh talumats, sa peaks-ka
Küll paradisi minema!
Ma wüksin selle mehele
Ka kõiki kroami järel!
Kuid nüüd ei maksa wüvida,
Nüüd pangem plehku pou-
naga,
Ja ratsa kihutan ma siis,
Hus-ootab es-mind paradisi!
Kulx röömsaid päivi on mul es

Ja jalgsi käigu^{17.} peremees!
(Naides paremale poole ära.)

11. etendus.

Talunaine (tuleb pah. poolt).
Mu mees ei ole kodu veel,
Ei tea, miks ta nii kaua teel?
Ehk eksis-rüüraks ära tor,
Ei raha ära anda jaa.
Ah, kari tuleb - lähen wasta,
Mul karwis lehmil lauta lasta.
(Maja taha ära.)

12. etendus.

Talumees (pah. poolt ruttu, otsides).
Mis pagas, nüüd on põrgu lah-
ti!
Kus kõrb ja mees, kes pidas rah-
ti?
(jooksab par poole ja hüüab.)
Mu kõrwike, kus oled sa?
(tuleb kohe tagasi.)
Mind wõtku saadan, lainud ta!
See kelm on kadunud kõrwiga

18.
Ja panna ja rahaga!
Nüüd kõige suurem närv ma ise!
Täält tuleb moor, kel tussamise
Ma tahtsin hõõru alla nina.
Oh, suurem lollpää olen mina,
Ma kinkisin veel ära mära
Ja teenin ise nitsu ära!

13. etendus.

Talumees. Talunaene.

Talunaene Kanae, kas jala tuled sa?
Kas said sa järgi rahaga?

Talumees. Jah! — Tema koebas, pikk
on tee,
Ma mõtlesin, mis teeks süssee,
Kui mina mära talle an-
naks,

Kes teda paradisi kammaks?
Ta ratsutab nüüd sinna; mära
Su mehele ju kolbaks ära.
Kas tegin hästi, noesuke?

Talunaene Ah armas mees, ah taeva-
Re,
Oh suuresid sa homme ka,

Siis näeksid, kuidas ^{19.} tänada
Su haldet kätt ma oskassin!
Kõik rahavara saadaksin
Ma paradisi järele!

Talumees. Sa ära sellest kõnele,
Nii juha äsjust salaja
On sinult luba rääkida.

Talunaene. Kuid kula on juttu teis!

Talumees. Kes kurat rääkimas saäl
Kõis?

Talunaene. Ma kõinidale jõi is
Ju jutustasin juhtumise,
Kui paradisi ma mehele
Laatsin raha järele,
Et sa juurde veel lisasid
omast käest.
Nad naersivad südamest kõi-
gest rõest
Ja tundsid rõõmu minuga.

Talumees. Sind rõõku kurat, müüd ei
saa!
Nad pilkasivad sind, sa ru-
mal!

Hull on mul naene, oh sa jumma!

Nüüd keeda piima, är' tee juttu!
Palunäene. Jah, armas mees, siis tule
 ruttu!

(ära majasse)

W. etendus.

Palumees - (publikumile).

Küll sarnasega oled näenud,
 Keda sull' saanud kiela tae-
 was,

See usub kõike rumalalt,
 Rõõvi, mis tahad, ära talt!
 Kuid sügä - on ta muidu truu,
 Siis-voikis parem mehe suu,
 Sest ise mees ei ole ka
 Nii päris ilma reata;
 Ei mõista ette vaadata,
 Et ise tüssata ei saa.

La kahju tõmba kahjust maha,
 Kui tuli majasse ei taha,
 Et ei saaks elu tulinaks, -
 Südamest soovib teil Hans-
 Sachs!

